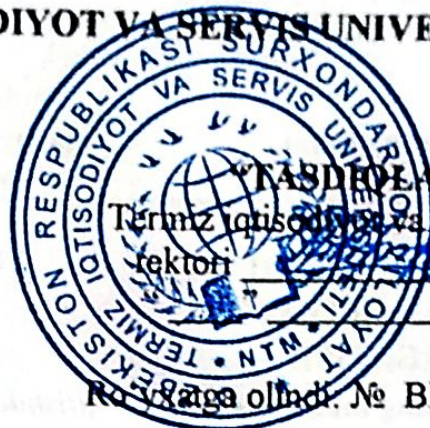

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
TERMIZ IQTISODIYOT VA SERVIS UNIVERSITETI

V. N. ABDULLAYMAN
Termiz iqtisodiyot va servis universiteti
rektor A. Sattarov
2024 yil

№ 81ga o'ldi. № BD-60110200-2.4

2024 yil "30" avgust

BOLALARNI SAHNALASHTIRISH VA IJODIY FAOLIYATGA O'RGATISH
FANINING O'QUV DASTURI

Bilim sohasi: 100000 – Ta'lim
Ta'lim sohasi: 110 000 – Ta'lim
Ta'lim yo'nalishi: 60110200 – Maktabgacha ta'lim

Termiz – 2024

Fan/modul kodi BSIFO'B161	O'quv yili 2024-2025	Semestr 1-2	ECTS - Kreditlar 6	
Fan/modul turi Majburiy	Ta'lim tili O'zbek		Haftadagi dars soatlari 2/4	
	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
1.	BOLALARNI SAHNALASHTIRISH VA IJODIY FAOLIYATGA O'RGATISH.	108	108	216
2.	<p>I. Fanning mazmuni <i>Fanni o'qitishdan maqsad</i> — talabalarga sahnalashtirish faoliyatini tashkil qilish, maktabgacha ta'lim tashkilotida turli yosh guruhlarida sahnalashtirish faoliyatining asosiy vazifalari, sahnalashtirish faoliyati jarayonida bolalarda ijodkorlikni rivojlantirishning o'ziga xosligi, sahnalashtirish faoliyati jarayonida bolalarda ijodkorlikni rivojlanishi metodlari, maktabgacha katta yoshdagi bolalarni qo'g'irchoq teatri personajlarini yasash orqali badiiy ijodiy faoliyatlariga rahbarlik qilishning metod va usullarini o'rganishga doir bilim, ko'nikma va malakalarini shakllantirish haqida bilim berish.</p> <p>Fanning vazifasi – talabalarga sahnalashtirish faoliyati jarayonida bolalarda ijodkorlikni rivojlantirish vazifalari, talabalarda bolalarni ijodiy faoliyatga o'rgatish maqsad va vazifalari, qo'l mehnati malaka va ko'nikmalarni tarbiyalash hamda maktabgacha ta'lim tashkilotlarida pedagogik talabni hisobga olish, buyumlarni yasash jarayonida oddiy asboblardan foydalanishga o'rgatish bo'yicha ishlarni tashkil etish vazifalarini bajaradi.</p> <p style="text-align: center;">II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari) Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:</p> <p>Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)</p> <p>III. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:</p> <p>1-mavzu: Maktabgacha ta'lim tashkilotida sahnalashtirish faoliyati va turli yosh guruhlarida sahnalashtirish faoliyatining asosiy vazifalari.</p> <p>Maktabgacha ta'lim tashkilotida sahnalashtirish faoliyatining asosiy maqsadi. Maktabgacha ta'lim tashkilotida sahnalashtirish faoliyatining vazifalari, shakllari va tamoillari. MTTda sahnalashtirish faoliyatining ahamiyati. Turli yosh guruhlarda sahnalashtirish faoliyatining vazifalari.</p> <p>2-mavzu: Sahnalashtirish faoliyati vositasida bolalarda ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirishning o'ziga xosligi.</p> <p>Sahnalashtirish faoliyati rivojlantirish vositasi sifatida. Sahnalashtirish faoliyatida bolalarda aktyorlik qobiliyatini rivojlantirish. Sahnalashtirish faoliyati rivojlantirish vositasida bolalarda ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirish usullari va Sahnalashtirish faoliyati jarayonida bolalarda ijodkorlikni rivojlanishining asosiy kriteriyalari.</p>			

Sahnalashtirish faoliyati rivojlantirish vositasi sifatida. Sahnalashtirish faoliyatida bolalarda aktyorlik qobiliyatini rivojlantirish. Sahnalashtirish faoliyati rivojlantirish vositasida bolalarda ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirish usullari va Sahnalashtirish faoliyati jarayonida bolalarda ijodkorlikni rivojlanishining asosiy kriteriyalari.

3-mavzu: Maktabgacha ta'lim tashkilotida sahnalashtirish faoliyatini tashkil qilish.

Maktabgacha ta'lim tashkilotida sahnalashtirish faoliyatini tashkil qilish shakllari. Maktabgacha ta'lim tashkilotida sahnalashtirish faoliyatini tashkil qilishda tarbiyachining o'z roli. Sahnalashtirish faoliyati jarayonida bolalarda ijodiy faollikni shakllantirish.

4-mavzu: Sahnalashtirish faoliyati jarayonida bolalarda ijodkorlikni rivojlanishi metodlari.

Sahnalashtirish faoliyati jarayonida bolalarda ijodkorlikni rivojlanishi mazmuni. Sahnalashtirish faoliyati jarayonida bolalarda ijodkorlikni rivojlanishi metodlari. Sahnalashtirish faoliyati jarayonida bolalarda ijodkorlikni rivojlanishi usullari.

5-mavzu: Qo'g'irchoq teatrining paydo bo'lishi, tarixiy ildizlari va tarbiyaviy ahamiyati

Qo'g'irchoq teatrining paydo bo'lish tarixi. Maktabgacha yoshdagi bolalarni qo'g'irchoq teatri personajlarini yasash orqali badiiy ijodiy qobiliyatlarni shakllantirishning tarbiyaviy ahamiyati.

6- mavzu: Qo'g'irchoq teatri personajlarini yasash orqali badiiy ijodiy qobiliyatlarni shakllantirish mazmuni va qo'g'irchoq yasash usullari.

Maktabgacha katta yoshdagi bolalarning badiiy ijodiy qobiliyatlarni qo'g'irchoq teatri vositasida shakllantirish mazmuni. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida qo'g'irchoq teatri tashkil etish va qo'g'irchoq yasash usullari. MTTda qo'g'irchoq teatri jixozlarini yasash. Qo'g'irchoq teatri turlari.

7-mavzu: Maktabgacha ta'limda bolalarni ijodiy faoliyatini tashkil qilish texnologiyasi

Maktabgacha yoshdagi bolalar ijodiy faoliyatining turlari. Bolalarni har tomonlama rivojlantirishda ijodiy faoliyatning ahamiyati. Maktabgacha ta'limda bolalarni ijodiy faoliyatini tashkil qilish texnologiyasi.

8-mavzu: Applikatsiya haqida umumiy tushuncha. Qog'ozdan buklash yo'li bilan yasashga o'rgatish ahamiyati.

Applikatsiyada qirg'ishni har xil usullarini bajarish. Mazmunli va bezakli applikatsiyalar. Tabiiy va tashlandiq ashyolardan applikatsiya ishlari. Matodan applikatsiya. Applikatsiya ishlari uchun zaruriy materiallar Origami usulida o'yinchoq yasash uchun zaruriy materiallar.

9-mavzu: MTTda pape-mashe usulida va tabiiy va tashlandiq materiallardan turli o'yinchoqlar yasash.

Pape-mashe usuli va Pape-mashe usulida o'yinchoqlar yasash uchun zaruriy materiallar. Tabiiy va tashlandiq buyumlardan o'yinchoqlar yasashga o'rgatish. O'yinchoqlar yasash uchun zaruriy materiallar.

10-mavzu: Chinni xamir bilan ishlash texnologiyasi.

Chinni xamirni tayyorlash usullari. Chinni xamirdan turli o'yinchoqlar tayyorlash usullari. Chinni xamirni tayyorlash uchun zaruriy materiallar. Chinni xamirdan turli o'yinchoqlar tayyorlash usullari.

11-mavzu: Kashtachilik tarixi va tayyorlash texnologiyasi.

Kashta turlari. Kashta tikishda chok turlari. Bezakli va mazmunli kashtalar. Buyumlarni kashtalar bilan bezatish.

12-mavzu: Yumshoq o'yinchoqlar tayyorlash va to'qish texnologiyasi.

Yumshoq o'yinchoqlar tayyorlash turlari, o'yinchoqlar tayyorlash uchun zaruriy materiallar. Yumshoq o'yinchoqlarning bola tarbiyasidagi ahamiyati. Ilmoq bilan o'yinchoqlar to'qish uchun zaruriy materiallar.

13-mavzu: MTTda va tashlandiq materiallardan turli o'yinchoqlar yasash.

Tabiiy buyumlar bilan ishlash usullari. Tashlandiq buyumlardan o'yinchoqlar yasash. Tashlandiq buyumlardan o'yinchoqlar yasash ahamiyati. MTTda tabiiy va tashlandiq materiallardan turli o'yinchoqlar yasash uchun zaruriy materiallar.

14-mavzu: Loy va chinni xamir bilan ishlash texnologiyasi.

Loy va chinni xamirni tayyorlash usullari. Chinni xamirni tayyorlash uchun zaruriy materiallar. Chinni xamirdan turli o'yinchoqlar tayyorlash usullari.

15-mavzu: O'yinchoqlar to'qish texnologiyasi.

Ilmoq bilan o'yinchoqlar to'qish usullari. Spitsa bilan o'yinchoqlar to'qish usullari. Ilmoq bilan o'yinchoqlar to'qish uchun zaruriy maeriallar.

III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular kiradi:

1. Maktabgacha ta'lim tashkilotida sahnalashtirish faoliyatining asosiy maqsadi.
2. Teatr - sahnalashtirish faoliyatining shakllari.
3. Maktabgacha ta'lim tashkilotida sahnalashtirish faoliyatining ahamiyati.
4. Turli yosh guruhlarda sahnalashtirish faoliyatining vazifalari
5. Sahnalashtirish faoliyati rivojlantirish vositasi sifatida.
6. Sahnalashtirish faoliyatida bolalarda aktyorlik qobiliyatini rivojlantirish

7. Sahnalashtirish faoliyati jarayonida bolalarda ijodkorlikni rivojlanishining asosiy kriteriyalari.
8. Maktabgacha ta'lim tashkilotida sahnalashtirish faoliyatini tashkil qilish shakllari
9. Sahnalashtirish faoliyati jarayonida bolalarda ijodiy faollikni shakllantirish va ijodkorlikni rivojlantirish mazmuni.
- Sahnalashtirish faoliyati jarayonida bolalarda ijodkorlikni rivojlanishi usullari
10. Maktabgacha katta yoshdagi bolalarning badiiy ijodiy qobiliyatlarni qo'g'irchoq teatri vositasida shakllantirish mazmuni.
- Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida qo'g'irchoq teatrini tashkil etish va qo'g'irchoq yasash usullari.
11. Qo'g'irchoq teatrining paydo bo'lish tarixi. Qo'g'irchoq teatr turlari.
12. Maktabgacha katta yoshdagi bolalarning badiiy ijodiy qobiliyatlarni qo'g'irchoq teatri vositasida shakllantirish mazmuni.

IV. Semenar mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Semenar mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular kiradi:

1. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida qo'g'irchoq teatrini tashkil etish va qo'g'irchoq yasash usullari.
2. Ijodiy faoliyat turlari. Applikatsiyada qirqishni har xil usullarini bajarish
3. Pape-mashe usulida o'yinchoqlar yasash. Qo'g'irchoq – qo'lqop.
4. Tabiiy buyumlar ishlash usullari. Tashlandiq buyumlardan o'yinchoq yasash. Tashlandiq buyumlardan o'yinchoq yasash
5. Kashta turlari. Kashta turlari. Bezakli va mazmunli kashtalar.
6. Applikatsiya – amaliy san'at turi sifatida. MTTda applikatsiya turlari Applikatsiyaga o'rgatishning vazifalari. MTTning turli yosh guruhlarida applikatsiyaga o'rgatish metodlari.
7. Ilmoq bilan o'yinchoqlar to'qish usullari. Spitsa bilan o'yinchoqlar to'qish usullari. .
8. Loy va chinni xamir tayyorlash usullari.
9. Chinni xamirni tayyorlash usullari. Chinni xamirdan turli o'yinchoqlar tayyorlash usullari.
10. Stol va soya teatri.
11. Bolalarni xar tomonlama rivojlantirishda ijodiy faoliyatning ahamiyati.

V. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Auditoriyadan tashqari vaqtda bajariladigan mustaqil ishlar quyidagi turlarda amalga oshirilishi tavsiya etiladi:

- esse – dolzarb mavzu bo‘yicha shaxsiy fikrini tanqid, publitsistik va boshqa janrlarda yozma bayon qilish;
  - dokladlar tayyorlash;
  - kurs ishi yozish;
  - konspekt yozish;
  - glossariy tuzish;
  - individual va guruhiiy o‘quv loyihasi;
  - keys-topshiriqlarini bajarish;
  - mavzuli portfoliolar tuzish;
  - axborot-tahliliy materiallar bilan ishlash;
  - manbaalar bilan ishlash;
  - infografika tuzish;
  - chizma-tasviriiy modellar (intellekt-kart, freym, mantiqiiy graf va h.k.) yaratish;
  - multimediali taqdimotlar yaratish;
  - darslarning metodik ishlanmalarini tayyorlash;
  - darsdan tashqari mashg‘ulotlar ishlanmalarini tayyorlash;
- ta‘lim yo‘nalishi (mutaxassislik)ning xususiiyatidan kelib chiqqan holda mustaqil ishlarning boshqa turlaridan foydalanish mumkin.

Tavsiya etilayotgan mustaqil ta‘limning mavzulari:

1. Maktabgacha ta‘lim tashkilotida sahnalashtirish faoliyatining asosiiy maqsadi
2. Teatr - sahnalashtirish faoliyatining shakllari
3. Teatr - sahnalashtirish faoliyati tamoillari
4. Maktabgacha ta‘lim tashkilotida sahnalashtirish faoliyatining ahamiyati
5. Turli yosh guruhlarda sahnalashtirish faoliyatining vazifalari
6. Sahnalashtirish faoliyati rivojlantirish vositasi sifatida
7. Sahnalashtirish faoliyatida bolalarda aktyorlik qobiliyatini rivojlantirish
8. Sahnalashtirish faoliyati jarayonida bolalarda ijodkorlikni rivojlanishining asosiiy kriteriyalari
9. Maktabgacha ta‘lim tashkilotida sahnalashtirish faoliyatini tashkil qilish shakllari
10. Sahnalashtirish faoliyati jarayonida bolalarda ijodiiy faollikni shakllantirish.
11. Sahnalashtirish faoliyati jarayonida bolalarda ijodkorlikni rivojlanishi mazmuni.
12. Sahnalashtirish faoliyati jarayonida bolalarda ijodkorlikni rivojlanishi usullari.
13. Qo‘g‘irchoq teatrining paydo bo‘lish tarixi.
14. Maktabgacha yoshdagi bolalarni qo‘g‘irchoq teatri personajlarini yasash orqali badiiiy ijodiiy qobiliyatlarni shakllantirishning tarbiyaviiy ahamiyati

15. Barmoq teatrlarini sahnalashtirishi
16. Pahmoq qo'g'irchoqlar yordamida ertaklarni sahnalashtirish
17. Sahnalashtirish faoliyati rivojlantirish vositasi sifatida
18. Sahnalashtirish faoliyati jarayonida bolalarda ijodkorlikni rivojlanishi xususiyatlari
19. Maktabgacha katta yoshdagi bolalarda qo'g'irchoq teatri vositasida axlohiy-estetik sifatlarni shakllantirishda hamkorlik aloqalari
20. MTM sahnalashtirish faoliyatini tashkil qilishda tarbiyachining roli.
21. Ertaklarning bola tarbiyasidagi o'mi
22. Turli yosh guruxlarda sahnalashtirish faoliyatining vazifalari
23. Stol teatr.
24. Soya teatri.
25. Barmoq teatri.
26. Qo'g'irchoq –qo'lqop.
27. Applikasiya ishini bajarishda ishlatiladigan kerakli asbob uskunalar.
28. Tabiiy buyumlar ishlash usullari.
29. Tashlandiq buyumlardan o'yinchoq yasash
30. Chinni xamirni tayyorlash usullari. Chinni xamirdan turli o'yinchoqlar yasash.
31. Ilmoq bilan o'yinchoqlar to'qish usullari.
32. Spitsa bilan o'yinchoqlar to'qish usullari

3

V. Ta'lim natijalari / shakllanadigan kompetensiyalari

Talaba bilishi kerak:

Fanni o'zlashtirish natijasida talaba: sahnalashtirish faoliyatini tashkil qilish, maktabgacha ta'lim tashkilotida turli yosh guruhlarida sahnalashtirish faoliyatining asosiy vazifalari, sahnalashtirish faoliyati jarayonida bolalarda ijodkorlikni rivojlanishi metodlari, qog'oz uning turlarini ajrata olish, qog'ozdan turli o'yinchoqlar yasay olish, qog'ozdan turli qirqish usuli asosida tasvir qirqa olish, undan o'yinchoqlar tikish, to'qish malakasini bilishi kerak.

Maktabgacha katta yoshdagi bolalarni qo'g'irchoq teatri personajlarini yasash orqali badiiy ijodiy qobilyatlarni shakllantirish mazmuni va qo'g'irchoq yasash usullari, qog'oz va uning paydo bo'lish tarixi, qog'ozni qayta ishlash, bo'yash, ta'mirlash va undan har xil buyumlar yasash texnologiyari, qog'ozdan estaliklar yasash, bayramlar uchun ijodiy ishlar tayyorlash, o'yinchoqlar tayyorlash yo'l yo'riqlari ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.

Maktabgacha ta'limda bolalarning ijodiy faoliyatlariga rahbarlik qilishning metod va usullarini o'rganishga doir bilim, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, oilada va maktabgacha ta'lim tashkilotida bolalardagi ijodiy qobilyatlarni shakllanganlik darajasini aniqlash va tahlil qilish malakalariga ega

	bo'lishi kerak
4.	<p style="text-align: center;">VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ma'ruzalar; • amaliy ishlarni bajarish va xulosalash; • interfaol keys-stadilar; • blits-so'rov; • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.
5.	<p style="text-align: center;">VII. Kreditlarni olish uchun talablar:</p> <p>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va nazorat uchun berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni topshirish.</p>
6.	<p style="text-align: center;">Asosiy adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sodiqova Sh.A. Maktabgacha pedagogika. T.: Tafakkur bo'stoni 2013 2. N.Kayumova. Maktabgacha pedagogika. T.: TDPU 2013. 3. Nurmatova M.SH. Xasanova SH.T. Rasm buyum yasash va bolalarni tasviriy faoliyatga o'rgatish metodikasi. "Cho'lpon" T.:2010y 4. Nurmatova M.SH. Xasanova SH.T. D.Azimova. Ustaxonada amaliy mashg'ulot. "Musiqqa" T.:2010y. <p style="text-align: center;">Qo'shimcha adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sh.M.Mirziyoyev "Buyuk kelajagimizni mard va oliyjanob xalqimiz bilan birga quramiz" T 20017y 2. Sh.M.Mirziyoyev "Erkin va farovon demokratik uzbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz" T 20016y 3. Sh. M. Mirziyoyev "Qonun ustunvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash-yurt taraqqiyoti va xalq farovonligini garovi" T20016Y 4. Uzbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlar strategiyasi. Uzbekiston Respublikasi prezidentining farmoni. <i>Uzbekiston Respublikasi sonun ujjatlari tutami, 20170., b-son, 70-modda.</i> 5. Yu.Mirziyoyev Sh.M. "2017-2021-yillarda maktabgacha ta'lim tizimini yana, takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarori. T.:2016y. 2 dekabr. 6. N.Qayumova. Maktabgacha pedagogika. T.: TDPU 2017yil <p style="text-align: center;">Axborot manbalari</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. www. tdpu. uz 2. www. pedagog. uz 3. www. ziyonet. Uz

	4. www.edu.uz
7.	O'quv dasturi Oliy ta'lim yo'nalishlari va mutaxassislari bo'yicha O'uv-uslubiy birlashmalar faolyatini Muvofiqlashtiruvchi Kengashning 2024-yil <u>30</u> -avgustdagi <u>1</u> -sonli bayonnomasi bilan ma'qullangan.
8.	Fan/modul uchun mas'ullar: Termiz iqtisodiyot va servis universiteti "Maktabgacha va boshlang'ich ta'lim" o'qituvchisi Sh.Toshova, I.Qarshiyeva, I.Xo'jamqulova
9.	Taqrizchilar: Termiz Davlat Pedagogika Instituti "Maktabgacha ta'lim metodikasi" kafedrasida o'qituvchisi f.f.d.PhD Qodirova Sh TISU. "Maktabgacha va boshlang'ich ta'lim" kafedrasida mudiri: Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) B. Ismoilov